

Глобальна проблема забезпечення ресурсами

Корява Д.С.

науковий керівник: Антоненко К.В.
Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу,
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин,
Національний авіаційний університет,
Київ, Україна
koriavadiana1998@gmail.com

Анотація — робота присвячена розгляду проблеми забезпечення ресурсами країн світу. В роботі розглянуто основні тенденції зміни загального обсягу ресурсів. Розраховано співвідношення найбільш використовуваних джерел енергії у світі, а також запропоновано шляхи подолання цієї проблеми.

Ключові слова — невідновні природні ресурси, джерела енергії, альтернативні джерела, нафта, природний газ.

I. ВСТУП

Однією із основних глобальних проблем, які більшість вчених ставлять на перше місце, є проблема забезпечення ресурсами. Глобальна проблема ресурсів полягає в тому, що люди споживають без обмежень і виснажують запаси природних елементів планетарної екосистеми, компонентів органічного та неорганічного життя. Тим часом ресурси Землі не безмежні, вони вичерпні; збільшення марнотратного використання природних ресурсів на регулярній основі призводить до їх вичерпання і не дозволяє їм оновлюватися.

Зазвичай проблема ресурсу розглядається як винятково екологічна або суто економічна. Сьогодні проблема ресурсів розглядається з точки зору наявності, вичерпності та залишків запасів. Індикатор наявності ресурсів – це співвідношення між обсягом резервів та обсягом їх споживання. Достатність мінеральних ресурсів вимірюється кількістю років, відомі запаси будуть зберігатися, якщо вони споживаються за поточним курсом; а рівень лісового, земельного та водного ресурсів визначається сумою резерву на душу населення [1].

Особливість вичерпаності має вирішальне значення для оцінки ресурсів і природним чином розподіляє всі планетарні ресурси на поновлювані та невідновлювані. Таким чином, багато поновлюваних природних ресурсів перестали бути відновленими через антропогенний вплив, наприклад: повітря, прісна вода, родючість ґрунту, багато видів тварин і рослин, а також цілі екосистеми.

II. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

На сьогоднішній день з розвитком сучасної промисловості спостерігається тенденція до збільшення видобутку усіляких видів мінеральної сировини. Якщо і надалі буде продовжуватися така тенденція –

нераціональне використання, а в результаті виснаження непоновлюваних ресурсів, – то до 2100 року на Землі практично не залишиться непоновлюваних ресурсів.

Стабільне зростання та забезпечення ресурсами невіддільно пов'язані. Неможливо ліквідувати бідність шляхом безмежного поглинання ресурсів і тим самим наносячи чималу шкоду навколишньому середовищу. Для подальшого економічного розвитку потрібний буде такий обсяг промислового капіталу, який буде не в змозі повністю забезпечити, в результаті виникне потреба у величезному припливі ресурсів. Інтенсивне збільшення ресурсів спричинить швидке виснаження наявних ресурсів. В результаті буде підвищуватися вартість ресурсів, а з ростом цін на сировину і будуть виснажуватись родовища, в результаті будуть потрібні великі капіталовкладення для їхнього видобутку, а, отже, буде усе менше і менше вкладатися в майбутній ріст. І коли капіталовкладення перестануть компенсувати виснаження ресурсів, відбудеться руйнування індустрії, а разом з нею всієї сфери послуг, що залежить від промисловості [2].

III. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Сучасні зміни у демографічних процесах в сучасному світі розглядаються як одні з найважливіших глобальних проблем і невіддільно пов'язані з проблемою забезпеченості природними ресурсами. Чисельність населення Землі історично постійно зростала, однак найбільш інтенсивний ріст спостерігається протягом останніх років. За даними Світового Банку, з 1960 року населення світу збільшилось з 3 млрд до 7,442 млрд у 2016 році та прогнозується близько 8 млрд у 2020 році.

З одного боку, зростання кількості населення, безумовно, свідчить про покращення якості життя людей, однак, зважаючи на те, що населення розміщується нерівномірно, та в деяких регіонах, особливо в країнах, що розвиваються, відбувається демографічний вибух, що веде до збільшення використання ресурсів для забезпечення хоч би мінімальних потреб у харчуванні та енергії. З іншого боку, в розвинених країнах світу, де спостерігається переважно демографічна криза, яка проявляється у зростанні смертності та зменшенні народжуваності, існує тенденція до перевикористання та марнотратства ресурсів.

Саме тому у відсотковому значенні до ВВП Світовий Банк визначив загальний обсяг природних ресурсів, який

може бути використаний для потреб людства, щоб застерегти світову спільноту про загрозу наслідків вичерпання невідновних природних ресурсів [3].

У динаміці помітно, що з 1970 по 1980 рік обсяг природних ресурсів зріс з 0,841% від ВВП до 1,731 %, що зумовлено виявленням та розробкою нових родовищ. З 2010 року наявні родовища вичерпуються [3].

У щорічному статистичному звіті Global Energy станом на 2017 рік було підраховано співвідношення найбільш використовуваних джерел енергії у світі за 2016 рік. Такими є нафта, що складає третину усього споживання енергії. З невеликим відривом далі природний газ – 29%. Використання вугілля складає 18%, ядерної енергетики – 8%. Альтернативні джерела енергії, яким прогноують майбутнє збереження ресурсів планети, на сьогодні займають лише 12% усього співвідношення використання енергії, з яких 2,9% – вітрова енергія, 5,2% – переробка біомас, 0,6% – геотермальна енергія і 0,5% – сонячна енергія.

Відповідно до даних Global Energy Statistical Yearbook 2017 [4], найбільшими споживачами енергії у 2017 році є Китай, США, Індія, Росія, Японія, Німеччина, Республіка Корея, Бразилія, Канада, Іран, Франція та Саудівська Аравія (рис.1). Дані визначаються за показником Mtoe (англ. – mln tones of oil equivalent) – «мільйон тон нафтового еквіваленту». Україна складає 9% світового споживання енергії, що за показником становить 91 Mtoe.

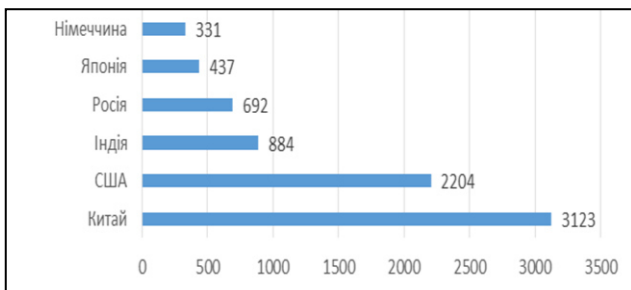

Рис.1. Найбільші споживачі енергії у 2017 р., Mtoe.

Зазначена вище статистична інформація та більшість інших теорій вказують на наслідки вичерпання природних ресурсів, що обумовлюють ряд інших глобальних проблем, зокрема це стосується продовольчої та демографічної проблеми безпосередньо.

У цьому ж контексті широко обговорюється питання «піку нафти» як глобальної проблеми, зокрема енергетичної та тієї, що може змінити напрям розвитку економіки країн, які спеціалізуються на видобутку та переробці нафтопродуктів.

Пік нафти – момент, коли рівень добутку та розробки запасів нафтородовищ досягне максимального рівня та після якого добуток має зменшуватися [5]. Експерти ще з

1990-х років зазначали, що за прогнозами критичний рівень нафтової, а тому і енергетичної кризи досягне свого апогею до 2020 року.

Однак з боку ООН існують більш оптимістичні прогнози: через виявлення все нових родовищ та пошуків нових джерел енергії запасів ресурсів вистачить на тривалий час, та невідновні ресурси заміняться альтернативними.

Отже, на сьогоднішній день перед людством постала нагальна потреба правильного розподілу обмежених ресурсів між різними конкуруючими цілями. Що стосується уряду, то він має проводити таку політику, яка б гарантувала збереження ресурсів. Треба зберегти те, що є, інакше в майбутньому ресурсна база буде настільки виснажена, що користь буде нульова, а можливо і принесе збитки країні [1].

Саме тому одними із шляхів вирішення проблеми забезпечення ресурсів, енергетичної проблеми та забезпечення цілісності екологічної системи можна виділити такі:

1. Повний перехід на альтернативні джерела енергії.
2. Використання енерго- та ресурсозберігаючих технологій
3. Поліпшення енергоефективності.

IV. ВИСНОВКИ

У статті розглянуто основні тенденції у сфері забезпеченості ресурсами та висвітлено основних споживачів енергії. Також у статті запропоновано шляхи подолання проблеми забезпечення ресурсами. Ці шляхи можуть потенційно зменшити використання ресурсів, а особливо вичерпаних.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] The global resources [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://planetaryproject.com/global_problems/resource/?p=3.
- [2] Ващенко К. О. Ключові глобальні проблеми та шляхи їх подолання [Електронний ресурс] / К. О. Ващенко, В. О. Корнієнко – Режим доступу до ресурсу: <http://posibnyky.vntu.edu.ua/politolog/212..htm>.
- [3] <https://data.worldbank.org/> - офіційний сайт статистики Світового банку.
- [4] Global Energy Statistical Yearbook 2017 [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.enerdata.net/publications/world-energy-statistics-supply-and-demand.html>.
- [5] Michael Lynch. Peak Oil 1: What Is Peak Oil? / Michael Lynch. // Forbes. – 2014.
- [6] <http://www.iea.org/statistics/topics/oil/> - офіційний сайт International Energy Agency.
- [7] <http://www.un.org/> - офіційний сайт ООН.
- [8] <https://sustainabledevelopment.un.org/topics/sustainabledevelopmentgoals> - офіційний сайт Цілей розвитку ООН.